

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v torek, dne 20. novembra 1928. Telefon št. 2552. STEV. 137.

Neumorno pobijanje draginje.

Prevečkrat že smo na tem mestu pisali o nezmisljenem preganjanju trgovstva po takozvanem zakonu o pobijanju draginje. V drugih pokrajinah naše države se o tem zakonu sploh ne govori več, njegova določila se v praksi ne vporabljajo, kakor da je zakon v resnici že davno brez veljave. Izdan je bil pač za razmere neposredno po vojski in še tedaj se ga je vporabljalo samo za pesek v oči nerazodni masi, ko niso znali naši modri gospodarji najti drugih sredstev za regulacijo cen in pobijanje oduševanja. In dasi je praksa pri nas in v inozemstvu pokazala, da se s prisilnimi merami ne da uplivati na tržne cene, se je s tem zakonom mrevarilo našo trgovino skozi dolga leta in se še danes najdejo orožniki in stražniki, ki iščejo material za svoje ovadbe baš med »kršitelji« tega zakona. Kakor da ni pri nas hujših zločinov in ne bi bilo koristnejšega dela za varnostne organe, kakor baš preganjanje trgovcev.

V M. na Štajerskem je šla orožniška patrola mimo krošnjarija in dasi je bilo to v obmejnem srezu, ga ni niti ovadila niti izgnala. Šla je mirno mimo krošnjarija in bi, če bi bila le količkaj pozorna, našla tudi na več šušmarjev, ki se brez vsakega obrtnega lista prav intenzivno pečajo z nakupovanjem jaje, koja plačajo z manufakturno, specerijo itd. Toda niti je patrola videla krošnjarija, niti šušmarje, ampak je šla dalje in se ustavila šele pri prvi trgovini, kjer je pa takoj zapazila, da v izložbenem oknu niso bile na vseh predmetih pritrjene

prodajne cene. Naravno, da je bil lastnik trgovine takoj zaslišan, ovajen sodnji, kaznovan z denarno globo in zaporom, a sodba pride še posebej v Uradni list. Človek bi se smejal, če ne bi bila cela zadeva tako tragična. Izguba časa, denarja, zaporna kazen in vrhu vsega še javno žigosanje. In zakaj vse to? Zakaj dvojna mera? Mar zato, ker plačuje trgovec največ davka in nosi največji del bremen državne uprave? Mar ni bilo že dovolj preganjanja in ne bi bilo bolje, ako bi se nadzorni organi pečali s koristnejšimi posli? Zakaj tolike pozornosti in skoro smešne strogosti napram davkoplačevalcu, če se istočasno prezre vrsto ljudi, ki šušmarijo samo radi tega, da se odtegnejo davčni dolžnosti in da brez kontrole vršijo svoje prepovedane in večkrat tudi za varnost države same opasne posle?

Blaga je povsod dovolj na razpolago in tudi cene so danes, ko mora trgovec gledati, da razpeča čimveč blaga in da spričo velike konkurence ne izgubi odjemalce, odvisne v večji meri od konsumenta, kot od trgovca. Kontrola cen je v rokah konsumentov samih, zato bi morali merodajni faktorji kreniti pozornost varnostnih organov tja, kjer bi bila taka pozornost bolj potrebna in koristna. Preganjanja radi razobešanja cen ne bodo prav nič uplivala na regulacijo blagovnega trga in tudi država ne bo imela od tega prav nobene koristi, zato bi bil čas, da bi taka preganjanja in žigosanja izginila tudi iz našega Uradnega lista.

Stabilizacija evropskih vrednot.

Balkanske države hočejo v teh dneh spraviti svojo denarno vrednoto v trdno razmerje do zlata in iščejo in najdejo za ta namen inozemska posojila. Beremo o Bolgariji, beremo o Rumuniji, in na vrsto bo prišla tudi Jugoslavija.

Prva evropska država, ki je po vojski svojo vrednoto uredila, je bila Litva, leta 1922 v mesecu avgustu. Sledila je Avstrija v oktobru istega leta, v decembru pa Latvija. — Glavno mesto Litve je Kovno, glavno mesto Latvije je Riga. — V Češkoslovaški obstoji de facto — stabilizacija od leta 1923 naprej. Nemčija je izdala v novembru 1923 rentno marko, ki ji je sledila v oktobru 1924 nova državna marka v vrednosti 1 bilijona pasivnih mark. V novembru 1923 je prišel na dan goldinar v Danzigu. V letih 1922 do 1924 so na novo uredili rusko vrednoto in so dali črnovcu sledečo vrednost: 0,946 črnovec = 1 angleški funt, torej je črnovec po vrednosti nad funtom. Novi rubelj, ki so ga prvič izdali v februarju 1924, predstavlja v mednarodnem prometu rusko denarno vrednoto, izraženo v razmerju 10 rubljev na 1 črnovec. Ogrska je de facto stabilizirala svojo vrednoto v juliju 1924 in je prešla na pengö v decembru 1925. V januarju 1926 je sledila Finska, v oktobru 1926 Belgija, koje nova vrednota belga je 5 belgijskih frankov. Čudno je, da nihče ne računa po belgah, temveč še zmeraj vsakdo po belgijskih frankih, dočim se je računanje po goldinarjih, markah, pengöjih itd. kaj hitro udomačilo. Najbrž ne izvajajo v Belgiji nobenega pritiska na obligatorično računanje po belgah, čeprav je to zakonito določeno. Na Poljskem so

dvakrat stabilizirali; najprvo v juliju 1924, ko so določili pariteto 25-22 zlatov = 1 funt. To je bilo previsoko, vrednost zlata ni mogla biti fiksirana na tej višini, in je prišlo v oktobru 1927 do paritete 43-38 zlatov = 1 funt. Na kratko: 9 zlatov je 1 dolar, ker je 1 funt nekaj manj kot 5 dolarjev. V decembru leta 1927 je na novo organizirala svojo vrednoto Italija, na podlagi 92-46 lir = 1 funt. V letošnjem letu so prišle na vrsto Estonka v januarju, Grška v maju in slednjič v juniju Francija; določili so, naj bo 124-21 frankov 1 funt. »Trgovski list« je že večkrat poročal, kakšna bo relacija leva in leja do dolarja ali funta; brž ko bo vse definitivno urejeno, bo mo prinesli skupni pregled.

LEZNINGA ZA INOZEMSKÉ POŠTNE PAKETE.

Ministrstvo pošte in telegrafa je z odlokom št. 38.544 od 29. oktobra t. l. odredilo:

Ležnina se za inozemske pakete zaračunava in pobira na isti način kakor v notranjem prometu.

Carinjalne pošte, ki same izročajo pakete, smatrajo dan ocarinjenja za dan, ko paket pride, vse ostale izdajne pošte pa poslujejo z inozemskimi paketi v tem pogledu tako kakor s tuzemskimi.

Za pakete, ki so bili izročeni na podlagi odjave o nedostavljivosti prvotnemu ali novemu naslovniku, se pobira vsa ležnina, ki je narasla od dneva ocarinjenja oziroma dohoda.

Paketov, ki se vračajo ali pošiljajo za naslovnikom v inozemstvo, ni treba obremeniti z ležnino.

Ležnina za ponovno carinjene pakete se računa od dneva, ko pridejo nazaj na izdajno pošto, oziroma pri carinjalnih poštah, ki same izdajajo pakete, od dneva, ko so ponovno ocarinjeni.

K oblastnemu davku na podjetja v mariborski oblasti.

Od Trgovskega gremija iz Maribora smo prejeli:

Letošnji finančni zakon je izpremenil dosedanje pridobitno in dohodnino v enoten davek od podjetij, obrtovo in poklicov, ki bo znašal za trgovino in industrijo 10, za obrt 8 in za druge poklice 6% od izkazanega letnega čistega dobička in se prične ta davek pobirati s 1. januarjem 1929. Dosedaj je bila dohodnina prosta vseh avtonomnih doklad, dočim bo v bodoče podvržen celokupen davek od podjetij itd. vsem dokladam. Kaj to pomeni, spričuje proračun mariborskega oblastnega odbora za leto 1929, ki izkazuje kot donos te doklade 3.800.000 dinarjev.

Mariborski trgovski gremij je apeliral na Oblastno skupščino, pokazujoč na katastrofalne posledice take obremenitve naših pridobitnih stanov, katera ni v nikakem razmerju z drugimi oblastnjami (za nami stoji kot druga najvišja obdavčena ljubljanska oblast z 25% doklado), kar pa seveda ni nič zaleglo, ker je skupščinska večina mirno priklimala predlogu oblastnega odbora.

Kaj pomeni ta oblastna doklada za vsakega posameznika, navajamo samo en primer: za trgovca, ki je plačal letos pridobitne 600 Din in dohodnino 1628 Din, je plačal na raznih dokladah k večjem 150 Din, prihodnje leto pa bo plačal novega davka 2450

dinarjev in bo znašala samo oblastna doklada 1225 Din, razen tega bodo pa vsled višje davčne podlage zvišane vse ostale avtonomne doklade.

Oblastne doklade oproščeni bodo oni obrtniki, ki ne delajo s stroji z električnim ali motornim pogonom, ne zaposlujejo več nego 4 kvalificirane pomočnike in ne prodajajo poleg svoje obrti tujih fabrikatov, od trgovskih obratov pa po mnenju oblastnega odbora samo najbolj uvaževanja vredna kasta — krošnjariji!

Toliko v pojasnilo glede oblastne doklade, ki bo prihodnje leto zadela zlasti naše trgovstvo in industrijo. Onim trgovcem pa, ki so zadnje dni kritizirali načelstvo mariborskega gremija, kako more molčati proti tako ogromnemu obdavčenju našega stanu, bodi povedano, da gremij pazno sleduje vse take škodljive in nas uničujoče pojave in je s svoje strani storil svojo dolžnost, priporoča pa vsemu trgovstvu, da se v tako važnih stvareh obrača tudi na svoje oblastne poslance, kojih dolžnost je, zastopati interese svojih volilcev. Poslanci so odločujoči faktor, gremij in druge za druge pa samo lahko stavimo predloge, protestiramo itd. Edino kar more gremij v tem oziru storiti je, da se bo skupno z drugimi stanovskimi organizacijami priključil akciji, da finančni minister ne potrdi predmetnega oblastnega davka.

Jubilej Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske je praznovalo v soboto 20-letnico svojega delovanja. Ko je bila pri nas nemška gonja na vrhuncu in je Kranjska hranilnica, ki je bila tedaj v nemških rokah, odpovedala skoro slehernemu slovenskemu obrtniku kredit, se je pod okriljem Mestne hranilnice ljubljanske osnovalo kreditno društvo, ki si je v teku svojega 20-letnega delovanja steklo dokaj zaslug za slovenskega malega človeka.

V soboto, dne 17. t. m. se je vršila slavnostna seja Kreditnega društva Mestne hranilnice ljubljanske povodom 20-letnice njegove ustanovitve v sejni dvorani mestnega magistrata ob navzočnosti zastopnikov velikega župana ljubljanske oblasti, nadzornega oblastva, društvenega odbora, številnih društvenih članov in zastopnikov hranilnične uprave ter njenega uradništva.

Sejo je otvoril ob 15. uri društveni predsednik g. Engelbert Franchetti, ki je v pričetku svojega govora pozdravil zastopnika velikega župana načelnika g. dr. Rudolfa Marna, vladnega komisarja g. dvornega svetnika Janka Kremenška, višjega računskega ravnatelja g. Antona Svetka, zastopnika mestne občine g. direktorja dr. Miljutina Zarnika, hranilnične odposlanca gg. Ivana Dachsa in Miroslava Urbasa ter pooblaščenca Mestne hranilnice g. dr. Valentina Rožiča, potem direktorja Mestne hranilnice g. dr. Fr. Černetca, društvenega konzulenta g. dr. Fr. Novaka, bivšega vodjo Kreditnega društva g. višjega knjigovodja Fr. Pretnarja, hranilničnega tajnika in sedanjega vodjo Kreditnega društva gosp. Otona Jeruca, za zapisnikarja pa je naprosil g. hranilničnega nadoficijala g. Iv. Peruzzijsa.

Nato se je g. predsednik v toplih besedah spominjal onih mož, ki so pomagali graditi društvene temelje, ki so mnogo let uspešno delovali v društvu, a jih žalibog danes ni več med živimi. Bili so to: pokojni predsednik Mestne hranilnice Ubald p. Trnkoczy, dr. Karel Triller, pokojni društveni predsednik Fr. Ksaver Stare, Ivan Bonač, Alojzij Lenček, Ivan Soklič, Alojzij Acceto, Oroslav Dolenc, Avgust Agnola, Adolf Petrin, Mihael Weiss, Rajko Luckmann in Josip Poklukar. V počaščenje njihovega spomina so se navzoči dvignili s sedežev ter jim zaklicali: Slava. Gospod predsednik je omenil za tem tudi zasluge, ki so jih stekli za društvo bivši mnogoletni društveni odborniki gg. Alojzij Kunc, Josip Puh in Anton Steiner.

Nato je predsednik orisal postanek in pomen Kreditnega društva, ki mu je bil uprav na današnji dan pred 20 leti položen temelj in ki je takoj od svojega početka zelo plodonosno delovalo. Bili so takrat težki časi in trda je bila za denar. Slovenski obrtniki in trgovci, katerim so bili pri Kreditnem društvu Kranjske hranilnice krediti odpovedani, so prišli v veliko zadrego. Na srečo pa sta tako občinski svet kakor Mestna hranilnica ljubljanska bila takoj pripravljena pomagati s ustanovitvijo kreditnega društva v okviru Mestne hranilnice, h kateremu je do danes pristopilo 778 članov, večinoma malih obrtnikov in trgovcev, katerim je društvo s ceninimi krediti izdatno pripomoglo do gospodarskega podviga. G. predsednik je končal svoj govor z željo, da bi društvo procvitalo še nadalje, v kar mu pomozí Bog i sreča junačka.

Nato se je oglasil za besedo načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Rudolf Marn, ki je zahvalivši se za pozdrav omenil, da je z za-

nimanjem prečital spominski spis, ki ga je društvo povodom današnjega slavlja izdalo in iz katerega je razvidel, da delujejo v društvu možje, ki jih srečava na čelu ali v upravah različnih obrtnih organizacij. Govornik čestita društvu na dosedanjih njegovih uspehih in mu želi nadaljni ugodni razvoj.

Nato povzame besedo predsednik Mestne hranilnice g. dr. Vinko Gregorič, ki da izraza svojemu veselju nad tem, da se je društvo pod spretnim vodstvom svoje uprave navzlic težkim razmeram, ki so jih ustvarile svetovna vojna in povojne gospodarske krize, tako ugodno razvijalo in da je upravičilo nade, ki so se stavile vanj. G. predsednik zagotovi društvu, da ga bo hranilnica kakor doslej tako tudi v bodoče krepko podpirala v njegovih stremljenjih. Društvu je zagamčen nadaljni uspeh v složnem in vzajemnem delovanju s hranilnično upravo. Končno se govornik spominja tudi zaslug občinskega svetnika g. Josipa Turka, ki je bil pred ustanovitvijo Kreditnega društva Mestne hranilnice cenzor Kreditnega društva Kranjske hranilnice in ki je kot tak izposloval šest mesečni moratorij za odpovedane kredite in tako dosegl, da je bilo naše društvo lahko še pravočasno ustanovljeno v pomoč tistim, ki so jim bili pri Kranjski hranilnici krediti odpovedani. Zato se mu iz tega mesta izreka javna zahvala. Končno izrazi govornik svoje prepričanje, da bo društvo pod spretnim vodstvom sedanjega predsednika gospoda Franchettija prospevalo, ter ga zagotovi, da tudi sedanja hranilnična uprava ve ceniti pomen in važnost Kreditnega društva.

Zastopnik mestne občine g. dr. Miljutin Zarnik tolmači pozdrave župana in čestita društvu v imenu občine na dosedanjih uspehih, ki so razvidni iz sicer skromne ali elegantne spominske knjižice. Želi društvu vsestranskega razmaha.

Ker se nihče več ni javil za besedo, se je g. predsednik zahvalil za številno častno udeležbo ter za izražena vosečila in je nato zaključil sejo.

Ob priliki svojega jubileja je vzorna uprava društva izdala prav lično spominsko knjigo, ki ostane lep dokument za zgodovino te koristne ustanove.

BALDWIN O ZAŠČITNI CARINI.

V angleškem parlamentu se je vršila oslra debata o vprašanju zaščitne carine za industrijo. Ministrski predsednik Baldwin je dejal, če bi bil on diktator sveta, da bi podrl vse carinsko-tarifne zidove. Ker je pa samo ministrski predsednik Velike Britanije, se mora za slučaj nove konservativne vlade izvesti reforma postopanja za zaščito industrije. Načelno naj ne bo nobeni gospodarski panogi zaprla pol do zaščitne carine; tudi poljedelstvo naj ima pravico, da se zateče k nji. Ne bo več treba dokazovali, da je dovoz raznovrsnega blaga iz inozemskih tovarn nenormalno visok, kakor je sedaj v svrhu sklepanja zaščitne carine la dokaz potreben. — Kakor vemo, je konservativna stranka za striktno izvajanje načela industrijske zaščitne carine; sedaj bi prišla zraven še poljedelska zaščitna carina.

Ljubljanska borza.

Tečaj 19. novembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22:8575
Berlin 1 M	13:5475	13:5775
Bruselj 1 belga	—	7:9112
Budimpešta 1 pengő	—	9:927
Curich 100 fr.	1094:10	1097:10
Dunaj 1 šilling	7:985	8:015
London 1 funt	275:75	276:54
Newyork 1 dolar	56:824	57:025
Pariz 100 fr.	—	222 50
Praga 100 kron	168:37	169:17
Trst 100 lir	—	298:37

Osnovanje poštnega muzeja.

Ministrstvo za pošto in telegraf namerava organizirati muzej po vzorcu, kakor je ta zavod organiziran v drugih kulturnih državah in v smislu obstoječega pravilnika iz leta 1913.

V ta namen je odločeno, da zbere vse tiste predmete iz cele kraljevine, ki spadajo v področje poštne, telegrafske in telefonske stroke in imajo muzejsko vrednost, to je, da izvirajo iz prejšnjih dob.

Da bi se ti predmeti, kakor usnjate torbe, stare službene obleke, službeni vestniki, vozovi, nabiralniki, žigi, telegrafski in telefonski aparati, fotografije, stari spisi, rokopisi itd., ki bodo rabili našemu kakor tudi poznejšim rodovom kot priče iz razvoja zavodov pri nas, lahko zbrali, je ministrstvo pošte in telegrafa naročilo direkcijam, naj preko podrejenih pošt, telegrafov in telefonov zbere podatke o vseh predmetih, ki se tam nahajajo in imajo muzejsko vrednost. Razen tega naj direkcije odredijo svojim inspektorjem in šefom terenskih sekcij, da ugotove na poštah, pri telegrafih in telefonih, ali je tam kaj takih predmetov, ker imajo za to največ prilike in se torej lahko zberejo podatki tudi s te strani.

Zbrane podatke pošlje direkcija oziroma pošta neposredno muzeju ministrstva za pošto in telegraf.

Ako se dobi kaj takih predmetov tudi pri zasebnikih, ki jih ne morejo oddati muzeju brez odškodnine, naj jih direkcija vpraša za najnižjo ceno in o tem obvesti muzej.

SLADKOR.

Nemška zveza za izvoz sladkorja se pogaja z državnim gospodarskim svetom o oprostitvi nove količine za eksport. Dali bodo za eksport na prosto 2 do 3% produkcije. Predloge za dvig carine na sladkor hoče vlada tako rešiti, da bo sicer ščitila industrijo pred poplavljenjem s tujim blagom, da se pa zaščitna carina nikakor ne sme izraziti z dvigom cen v domačem prometu. Industrija je s tem zadovoljna in pripravlja ustanovitev gremija, ki bi mogel dati vladi zahtevano jamstvo. — Kubanski predsednik Machado (ch = č) je naslovlil na kongres poročilo, v katerem objavlja sklep, da je doba omejitve sladkorne produkcije končana in da je produkcija zopet popolnoma prosta. Tudi je sklenjeno, da izvozna družba ostane.

STABILIZACIJA LEVA.

V sobranju se je vršilo posvetovanje glede stabilizacije leva. Določili so stabilizacijski tečaj tako, da je zlati lev vreden 26-20 papirnih levov. Vse doslej izdane bankovce bodo pobrali. Izdali bodo deloma srebrne in bakrene novce, deloma pa nove bankovce. Tako je zopet ena od evropskih vrednot stabilizirana, ne samo v praksi, temveč tudi zakonito.

Šmol-ova

„Gumitran“

mast za usnje

edino pravo sredstvo

za konzerviranje usnja

štrpacnih čevljev

„UNIO“, družba z o. z.

Maribor

Francoski konzularni agent v Dubrovniku. Francoska vlada je imenovala za svojega konzularnega agenta v Dubrovniku g. dr. Vasa Birimiša, advokata v Dubrovniku. Novi konzularni agent spada pod jurisdikcijo francoskega konzulata v Zagrebu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Razglas o izidu volitev delegatov za občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani.

Ker je bila za volitve delegatov za občni zbor Pokojninskega zavarovanja za nameščence v Ljubljani vložena samo ena lista, ki je bila uradno priznana, je bila ta lista v zmislu zakonskih določil proglašena za izvoljeno. V »Službenih Novinah« z dne 16. t. m. je izvoljena lista razglašena in v naslednjem prinašamo imena izvoljenih delegatov službodajalcev:

Volilna edinica I. Denarni zavodi in zavarovalnice. Kandidatna lista: »Združeni delodajalci.«

Delegati: 1. Dr. Božič Mirko, ravnatelj Kranjske hranilnice v Ljubljani; 2. dr. Lajovic Lado, ravnatelj zavarovalnice »Triglav« v Ljubljani; 3. dr. Kržan Franc, ravnatelj Ljudske posojilnice v Ljubljani; 4. dr. Marušič Drago, predsednik Kmetijskega hranilnega in posojilnega doma v Ljubljani; 5. Smolčič Vlado, dirigent podružnice Zadrudne gospodarske banke v Splitu.

Namestniki: 1. Cestnik Anton, načelnik Ljudske posojilnice v Celju; 2. Petrovar Lovro, predsednik Okrajne posojilnice v Ormožu, z bivališčem v Ivanjkojih; 3. Kralj Anton, prokurist Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani; 4. Roblek Fran, predsednik Savinjske posojilnice v Zalcu; 5. dr. Tripo Ciko, prokurist Gospodarske štedionice v Splitu.

Volilna edinica II. Trgovina in špedicija: »Združeni delodajalci.«

Delegati: 1. Kavčič I. Josip, šef tvrdke »Rossman & Tschurn« v Ljubljani; 2. Bahovec Josip, trgovec v Ljubljani; 3. Pinter Ferdo, solastnik tvrdke »Pinter & Lenard« v Mariboru; 4. Kocmur Alojzij, ravnatelj I. delavskega konzumnega društva v Ljubljani; 5. inž. Zupančič, načelnik »Ekonoma« v Ljubljani; 6. Sušnik Alojzij, trgovec v Ljubljani; 7. dr. Knežević Stijepo, član uprave Dubrovačke parobrodarske plovitve v Dubrovniku; 8. Aljinović Franc, solastnik tvrdke »Paschkes & Aljinović« v Splitu.

Namestniki: 1. Hedžet Matej, solastnik tvrdke »Hedžet & Koritnik« v Ljubljani; 2. Hudovernik Vinko, industrijalec, Radovljica; 3. Glaser Viktor, lesni trgovec in industrijalec v Rušah; 4. Košar Robert, načelnik Osrednje štajerske vinarske zadruge v Mariboru, z bivališčem Sv. Bolfenk pri Središču; 5. Ivančič Josip, trgovec v Ljubljani; 6. Pestotnik Ivan, solastnik tvrdke »Pestotnik & drug«, agentura v Ljubljani; 7. Glavič Tomo, član uprave Dubrovačke parobrodarske plovitve v Dubrovniku; 8. Kovačev Paul, član uprave »Parobrodarskega društva« »Levant« v Sibeniku.

Volilna edinica III. Rudarji in kovinarji. Kandidatna gista: »Zveze industrijcev.«

Vinogradništvo v Zedinjenih državah.

Volitve so končane, in Hoover je izvoljen. On je za striktno izvedbo prohibicije, Smith bi bil za omiljenje. Zato je prav sedaj umestno, da govorimo nekoliko o ameriškem vinogradništvu. Predstavljamo si to vinogradništvo navadno veliko manj razvito kot je. Z vinsko trto je pokritih v Zedinjenih državah okoli 700.000 aerov sveta, s čimer so U. S. A. takoj za Francijo in Italijo in za desetkratno izmero pred Nemčijo. 1 acre je ca 40 arov, torej slabega pol hektara. Kljub prohibiciji se je vinski kulturi posvečeni svet od leta 1920 naprej več kot podvojil; tedaj je znašal 320.000 aerov. Ameriko so imenovali že prvi njeni odkritelji — Normani — vsled njenega bogastva na divje rastoči trti deželo vina. A Normani so odšli nazaj na sever, na Grenlandijo, in Amerika je bila pozabljena. Šele po novem odkritju Amerike so se pojavili tam pričetki vinske kulture, priseljenci so prinesli trto iz svoje domovine s seboj. Razširjenje s trto pokritega sveta je napredovalo zlasti v 19. stoletju, najbolj pač v zadnjih desetletjih. Danes dobiš trto skoraj povsod, razen doli v vlažnih tropih ali pa v hribih severa. V državi Ohio gori na severu, kjer bi nihče trte ne pričakoval, se vohiš cele ure skoz vinograde. Naši slovenski izseljenci v okolici Clevelanda imajo nekateri ogromne vinograde. Isto kot v Ohio je Michiganu ali v državi Newyork. Vinogradništvo je tam velik vir dohodkov. Evropskih trt pa vzhodno od Missisipija ne vidiš več, trtna uš jih je v teku časa popolnoma uničila. Že več desetletij sadijo dobre domače trte, med katerimi je na prvem mestu trta Concord.

Je pa država, ki goji vinogradništvo skoraj izključno le z evropsko trto, in sicer je to Kalifornija, najpomembnejša vinogradska država v

Delegati: 1. Skubec Rihard, član uprave Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani; 2. inž. Heinrich August, ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani; 3. dr. Windischer Fran, član uprave Kranjske industrijske družbe Jesenice v Ljubljani; 4. Pipuš Zdenko, prokurist »Kovine« d. d. v Mariboru.

Namestniki: 1. Inž. Klinar Anton, član uprave Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani; 2. Djinovski Ljubomir, član uprave Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani; 3. Twerdy Egon, prokurist Kranjske industrijske družbe, Jesenice; 4. Tupanjanin Radoslav, prokurist Zelezarne Greinitz na Muti, Maribor.

Volilna edinica IV. Ostala industrija in obrt. Kandidatna lista: »Združeni delodajalci.«

Delegati: 1. Bonač Fran, tovarnar v Ljubljani; 2. Čeč Karol, ravnatelj Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani; 3. Krejčič Anton, ravnatelj tovarne vžgalic, Ruše; 4. Gorjanc Franc, solastnik tvrdke Gorjanc & Co., lesna industrija v Kranju; 5. Ribnikar Adolf, podpredsednik Delniške tiskarne v Ljubljani; 6. inž. Remeč Vladimir, solastnik tvrdke Remeč & Co., tovarna upogjnega pohištva Duplica v Ljubljani; 7. dr. Rekar Ernest, industrijalec in lastnik tvrdke »Belca«, Dovje na Jesenicah; 8. Gologranc Konrad, stavbenik, Gaberje-Celje; 9. Bartulica Dragutin, industrijalec v Splitu.

Namestniki: 1. Florjančič Ignacij, ravnatelj pivovarne »Union« v Ljubljani; 2. Gasperšič Jože, ravnatelj I. žebljarske in železo-obrtne zadruge v Kropi; 3. inž. Dračar Oskar, solastnik tvrdke »Zlatorog« v Mariboru; 4. Zabret Ivan, solastnik tvrdke Zabret & sin, tovarna opeke, Bohove pri Kranju; 5. dr. Kalan Ernest, član uprave Zvezne tiskarne v Celju; 6. dr. Megler Vendelin, ravnatelj tvrdke Pollak d. d. v Ljubljani; 7. Ferič Marin, solastnik tvrdke Gilardi & Bettiza, Split; 8. Pivec Rupert, ravnatelj tvrdke »Kristale« d. d. v Mariboru; 9. Podgoršek Janko, poslovodja tvrdke »Dalmac«, Split.

Volilna edinica V. Vsi ostali poklici. Kandidatna lista: »Združeni delodajalci.«

Delegati: 1. dr. Jerič Josip, odvetnik v Ljubljani; 2. dr. Kuhar Andrej, notar v Ljubljani; 3. Jerič Franc, ravnatelj »Hotelske družbe« d. d. v Celju; 4. dr. Novak Fran, odvetnik v Ljubljani; 5. dr. Gospodnetič Franc, odvetnik, Supetar na Braču.

Namestniki: 1. dr. Jereb Peter, notar, Radeče; 2. mr. ph. Ramor Rudolf, lekarinar v Ljubljani; 3. dr. Zvolek Dominik, odvetnik v Kamniku; 4. Zrepeluh Albin, član načelstva Samostojne kmetijske stranke v Ljubljani; 5. Čulić Jerko, upravitelj »Putnik«, Split.

U. S. A. Po uradni statistiki so našli sledeče število trt:

Leto	Število trt v U. S. A.	Od teh v Kaliforniji
1900	138 milj.	53 milj.
1910	224 milj.	144 milj.
1920	215 milj.	153 milj.
1925	382 milj.	281 milj.

Udeležba Kalifornije na vsem vinogradništvu se je dvignila glede na število od 40 odstotkov v letu 1900 na 75 odstotkov v letu 1925. Po pridelku je pa kalifornijski delež še večji in je znašal leta 1925 90 odstotkov vsega pridelka. Kalifornija je poleg tega edina dežela, ki ima še danes samostojno vinsko šolo, na univerzi v Berkeleyu. V San Francisco, centralni točki kalifornijskega vinogradništva, izhaja edini vinarski strokovni list v U. S. A., »California Grape Grower« (grape izgovori grejp = grozd, grower = oni, ki kaj goji ali ki se s čim peča). Razvoj kalifornijske produkcije naj pokažejo sledeče številke:

1900 ca	400.000 ton grozdja
1915 ca	1.000.000 ton grozdja
1920 ca	1.300.000 ton grozdja
1927 ca	2.300.000 ton grozdja

Opozarjamo zlasti na prirastek od leta 1920 na leto 1927.

Kalifornija je dežela, v kateri ima danes kultura rozin veliko vlogo. Produkcija je znašala okoli leta 1900 šele 1400.000 ton in je narasla do leta 1927 na 1.400.000 ton, torej na desetkratno izmero. Dvig produkcije vina (vinskega soka) ni tako velik, vendar beremb o 470.000 tonah v letu 1927 proti 400.000 tonam v letu 1919. Velik je pridelek vinskega ali namiznega grozdja: leta 1913 95.000 ton, leta 1919 že 200.000 in leta 1927 ca 300.000 ton. Pravzaprav pa ne moremo s temi podatki nič kaj prida operirati, ker se more vino napraviti in ga tudi napravljajo tako iz rozin kot iz vinskega soka in iz vinskega

»TRGOVSKI LIST« čita vsak trgovec, zato nudijo inserati najboljši uspeh vsakemu groslistu in producentu.

Priporočajte, prosim, svojim odjemalcem priljubljene

MAGGI^{jeve} izdelke za juhe.

**Lahka prodaja!
Dober zažuljek!**

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Ležnik, Maribor, Cankarjeva 6

grozdja. Da ima to gotov vpliv, kaže razvoj cen:

Leta	Vse grozdje	Namizno grozdje	Rozinsko grozdje	Vinsko grozdje
1900	65 dol.	75 dol.	58 dol.	75 dol.
1922	41 dol.	60 dol.	27 dol.	65 dol.
1926	26 dol.	25 dol.	20 dol.	45 dol.
1927	25 dol.	26 dol.	18 dol.	45 dol.

Vidimo, da je cena za ono grozdje, ki ga v prvi vrsti porabljajo za naravno vina, daleko najvišja. Poročila pravijo, da je tovrstno grozdje našlo takoj kupce za vso množino. Temu nasproti beremo, da leta 1927 niso brali 140.000 ton rozinskega grozdja, ker bi se delo ne splačalo.

Kalifornijski farmerji niso dobili v predprohibicijski dobi za tono grozdja nič več kot deset dolarjev. Danes dobijo za isto količino večkratno vsoto. Ker tako dobro prodajajo, ni verjetno, da bi si želeli odpravo prohibicije. Pač je pa nadprodukcija rozinskega grozdja povzročila precej težkoč. Problem voznine za povišanje vinskega grozdja in vinskega soka igra v razmotrivanju kalifornijskih viničarjev veliko vlogo.

Pripomniti je treba, da se delovanje trne uši zmeraj bolj pozna in da je v doglednem času treba računati tudi s produkcijsko krizo. Če bodo vse te okolnosti privedle kalifornijske viničarje do izrecne zahteve po odpravi prohibicije, bo pokazala šele bodočnost. Seveda je zelo važno, kako bo urejeno v bližnji bodočnosti vprašanje prohibicije, ne glede na kalifornijske farmerje.

O kulturi rozin v Ameriki (Kaliforniji) je »Trgovski list« že enkrat pisal in sicer tedaj, ko je govoril o težavnem položaju grške trgovine s Korintami, ki ji delajo ameriške rozine hudo konkurenco.

Trgovina.

Nastop Jave na svetovnem sladkorinem trgu. Kakor vemo, so se vsi poskusi za utrditev cene sladkorja izjavili. V sled tega se je odločila Java, ena največjih svetovnih produkcijskih dežel sladkorja, da z reduciranjem nabavnih stroškov dvigne možnost zasluka. V dosegu tega namena so posadili javanske sladkorne plantaže z novim trstom, imenovanim P. O. I. 2878. Pridelek s tem trstom je veliko cenejši kot z drugimi vrstami, Poleg tega bodo opremili tovarne z najnovejšimi stroji, s čimer bodo potrebovali manj delovnih moči in bodo vseeno dosegli večji uspeh. Kakor beremo, bodo sledile Javi v njenem stremljenju tudi druge dežele, ki producirajo trsni sladkor. To tembolj, ker je Kuba omejitve produkcije opustila in ker nimajo potem svetovni producenti nobene druge možnosti za večji zaslužek.

Industrija.

Avstrijska parfumerijska industrija. Njen položaj se je napram prejšnjim letom letos izboljšal. Vidno se je poznal vpliv propagande za nakup domačih izdelkov, tako pri občinstvu kot pri trgovcih. Zato so se produkcijske številke domače industrije dvignile in je import nazadoval. Produkcija se koncentrirala zmeraj bolj na malo število lovarn in se opaža tudi v parfumerijski trgovini stremljenje po združitvi.

Angleška vlada proti mednarodnemu premogovnemu sporazumu. Odposlanstvo angleške zveze premogovnih rudarjev je imelo te dni razgovor z rudarskim ministrom in je zahtevalo, naj se vlada zanima za ureditev mednarodne premogovne trgovine polom dogovora. Minister je dejal, da čas za mednarodni premogovni sporazum še ni prišel, ker ima angleška premogovna industrija še zmeraj možnost, da svoje lрге razširi. Torej: Ko nam bo voda v grlo tekla, tedaj se bomo razgovarjali.

PO SVETU.

Borzni sedež v New-Yorku je bil prodan za 470.000 dolarjev.

Izvoz žarnic iz Nemčije je znašal v prvih devetih mesecih 48.300.000 kosov v vrednosti 24.100.000 mark napram 16.800.000 markah v prvih lanskih devetih mesecih. Zarnice gredo v prvi vrsti v Veliko Britanijo, Italijo, Češkoslovaško, Argentino in Mehiko. Uvoz je pa padel od 3.900.000 kosov v vrednosti 2.500.000 mark na 2.100.000 mark.

Vsa domača češkoslovaška petrolejska industrija je koncentrirana sedaj v Dombrovski petrolejski d. d., ki je ob povodu spojitve zvišala delniško glavnicco od 1 na 2 mil. Kč in ki je ob enem spremenila svoj naslov v »Apolo-nafta, trgovska delniška družba v Pragi«.

Finska banka je zvišala obrestno mero od 6½ na 7%.

Pogajanja za rumunsko posojilo se bodo nadaljevala tudi pod novo vlado. V svrhu zaključitve pogajanj bodo poslali v Pariz novo delegacijo.

Razvoj denarnih trgov na evropskem kontinentu je predmet velike pozornosti in računijo z zvišanjem obrestne mere v Italiji in v Franciji.

Belgijci so posodili Poljakom 200.000 funtov za financiranje sladkorne kampanje. To je prvo posojilo poljske sladkorne industrije na belgijskem finančnem trgu; doslej se je obračala ta industrija izključno le na angleški denarni trg.

Nov investement-trust so ustanovili v Ameriki, z glavnicco 3 milijonov dolarjev. Pečal se bo z nakupom in s prodajo domačih in inozemskih vrednostnih listin.

Tovarno za izdelovanje ur hoče zgraditi sovjetska vlada v Moskvi in je odposlala v ta namen odposlanstvo v Švicco, da angažira za Moskvo tehniško osebje zadevne industrije.

Rok za dunajski pomladanski velesejm, ki se vrši zmeraj neposredno po sejmu v Leipzigu, je določen na dni od 10. do 17. marca. Rok za ugodnostne prijave poteče 30. novembra, splošni prijavni rok pa 31. decembra.

Insolvene v Češkoslovaški je bilo v oktobru 206, med njimi 53 konkurzov in 153 poravnalnih postopanj. Aktiva pri konkurzih so znašala 5.700.000 Kč, pasiva 12.300.000 Kč, aktiva pri poravnalnih postopanjih 27.800.000, pasiva 47.600.000 čl. kron.

Tovarno umetne svile v Jugoslaviji bodo napravili Angleži, in sicer v Tesliću (Bosna), kjer bodo preuredili poslopje tamošnje Jugoslovanske lesne destilacijske d. d. Delniška glavnicca novega podjetja znaša 1 milijon funtov.

Brezposelnih na Dunaju je bilo 15. novembra 60.000, za 4400 več kot 1. novembra, a za 5500 manj kot 15. novembra leta 1927.

Zračno prometno črto Dunaj—Benetke bodo podaljšali do Firenze, kjer bodo zgradili velik aviaični pristan.

Novih stanovanjskih hiš v Belgradu so zgradili od leta 1919 nadalje 3019; nadstropij je 6600, stanovanj 10.000.

Redni promet s »Zeppelinic« iz Nemčije v Argentino je definitivno določen in bodo pričeli z njim najbrž že v bodočem poletju.

Praška vžigalična družba Solo d. d. bo prevzela fužijskim potom tovarno vžigalic v Banski Bistrici. Delnice te tovarne je kupila od švedskega vžigaličnega trusta že v začetku t. l.

Francoski trust umetne svile Tubize je zvišal glavnicco za 5½ mil. frankov na 170 milijonov frankov.

Norman bo ostal guverner Angleške banke tudi v bodočem letu; podpredsednik banke bo postal Ernest Harvey.

Tudi v nemški lesni industriji se je pričelo mezno gibanje. Prizadetih je 120.000 delavcev. Pogajanja v železni industriji so težavna, položaj označajo kot resen.

Nemška platnena industrija je dobila hudega konkurenta v Češkoslovaški, ki se je prilagodila okusu odjemalcev, zlasti v Ameriki.

RAZNO.

Severonemški Lloyd. Na borzi v Newyorku so vpeljali delnice Severonemškega Lloyda. Emisijski tečaj je določen z 69 dolarji, kar pomeni po sedanjih tečajih 145%. Za Lloyda prihaja iz tega skupiček 42 milijonov mark. V prospektu, ki ga je izdala družba v Ameriki, beremo, da se bodo bruto-dohodki Severonemškega Lloyda dvignili za 40 milijonov mark, ko bosta začela prometovati oba ogromna parnika, ki ju bodo v kratkem dogradili.

Rumunski petrolej in inozemski kapital. Rumuni bodo spremenili člen 33 rudarskega zakona v toliko, in sicer na zahtevo angleških finančnih krogov, da bodo tudi petrolejske družbe z inozemskim kapitalom pripuščene k udeležbi pri državnih rumunskih petrolejskih podjetjih, in sicer z enakimi pravicami kakor rumunske družbe. Tudi bodo razveljavili odredbo, da se morajo glasili delnice petrolejskih družb na ime.

Soliter in umetni dušik — pred mednarodnim sporazumom? Iz Berlina prihaja poročilo, da se v mednarodni industriji gnojilnih sredstev pripravljajo pogajanja sporazumne možnosti med producenti umetnega dušika in naravnega solitra. Čilenski producenti solitra so ustanovili prodajno skupnost, ki so se ji pridružili vsi važni producenti solitra v Chile, razun ameriške tvrdke Guggenheim. Ta utemeljuje svojo politiko s trustnimi zakoni Zedinjenih držav. V začetku novembra je prišel v Berlin čilenski veleindustrijec v omenjeni panogi, ki je močno udeležen na solitrovem koncernu Lautaro Nitrate Comp., in je v opetovanih obiskih stopil v stik z interesi industrije dušika. Izjavil je, da bo prišlo v mednarodni industriji gnojilnih sredstev prej ali slej do sporazuma med producenti čilskega solitra in pa med producenti umetnega dušika.

General Electric v Rusiji in Angleži. Poročilo o dovolitvi dolgoročnih kreditov ameriške družbe General Electric ruski-ameriški trgovski družbi »Am-torg« je v londonskih gospodarskih krogih precej neprijetno učinkovalo. Temu kreditnemu dovoljenju pripisujejo zato veliko važnost, ker je to nov dokaz za stremljenje ameriškega električnega gospodarstva, da nastopi v Rusiji samostojno, brez ozira na druge interesente. »Am-torg« razvija še nadalje precejšnje delovanje in se vršijo nova pogajanja o novih kreditih v znesku 5 milijonov dolarjev za rusko kovinsko industrijo.

Nemško bombaževno tkalstvo dela še nadalje z omejitvami. Poročilo skupne zveze nemških bombaževih tkalnic pravi: Položaj v nemški bombaževi tkalni industriji je bil v oktobru prav tako kolebajoč in negotov kot v septembru. Nova naročila so preveč kratkoročna, dolgoročnih je le malo. Zato so morali skoraj v vsej državi ostati pri dosedanjih obratnih omejitvah. Otežkujoče na položaj bombaževne tkalne industrije vplivajo mezni boji; zvišanje mezd pomeni zvišanje produkcijskih stroškov in s tem otežkočeno konkurenco proti konkurenčnim deželam, zlasti proti Alzaciji in proti Češkoslovaški, kojih mezde so pod nemškimi. Položaj je premalo enoten in premalo pregleden, da bi se moglo o bodočem razvoju konjunktura kaj prognozirati.

Rudni nameni švedskega trusta. Znani Serrurp je poštoval na Švedsko. Poslala ga je tja banka Lazard Frères, ki je v prijateljskih zvezah s švedskim vžigaličnim trustom. Serrurp si je ogledal rudnike švedskega trusta Graengesberg. To je dalo povod govoricam, da namerava Kreuger (predsednik vžigaličnega trusta), razširiti svoje interese na francoske rudnike. Vemo, da je dobil Kreuger že v juniju iz rok nemško-holandskega konsorcija večino delnic družbe za izkoriščanje bogatih rudnikov v Algarobbe (Chile) in da je pod

njegovim vodstvom razširil trust Graengesberg svoje interese v Severni Afriki; na podlagi teh in drugih znakov domnevajo, da hoče doseči Kreuger rudni monopol. Ne vedo še, koliko je resnice na teh govoricah. Poč do monopola je še dolga, tudi če se Kreugerjevi načrti na Francoskem uresničijo.

Pospeševanje bakrene produkcije v Kanadi. Kanadska vlada hoče produkcijo bakra dvigniti na ta način, da dovoli raznim rafinerijskim družbam davčne in vozne olajšave, s čimer zniža njih nabavne stroške in jim omogoči uspešno tekmovanje z rafinerijami Zedinjenih držav. Kanada ima zelo bogata nahajališča bakrene in nikljeve rude z veliko bakreno vsebino; ker ima pa Kanada zelo malo tovarn za predelavo rude, so morali producenti izvažati rudo po večini v Zedinjene države, kjer so jo tamošnje velike rafinerije očistile in dobile iz nje pravi produkt. S povečanjem in pomnožitvijo svojih rafinerij bo mogla sedaj Kanada končni fabrikat kmalu sama izgotoviti. Vlada hoče v zaščito bakrene industrije vpeljati tudi izvozno carino za surovi material. Za konsumenta vse to seveda ne bo nič pomagalo, ker se bo bakreni kartel pomenil prej ali slej tudi s Kanadci.

AMERISKI ČEVLI.

Po poročilih iz Newyorka, je izdelovanje čevljev v Ameriki, ki je izkazalo v prvi polovici leta močno dviganje, v zadnjih mesecih zelo ponchalo. V septembru na primer so napravili za 31 milijonov dolarjev čevljev, to je za 4 milijone dolarjev manj kot v avgustu in za 3 milijone manj kot v lanskem septembru. Nazadovanje ameriške produkcije pride seveda v dobro evropski industriji čevljev.

Veletrgovina
A. Šarabon

v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago

*raznovrstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznovrstno
rudninsko vodo.*

*Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.*

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Saobračajno - komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. novembra ponudbe glede dobave 100 komadov spirarnih cevi za helioforsche svetilke; do 28. novembra t. l. pa glede dobave signalnih šip ter tiskovin. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. novembra t. l. ponudbe glede dobave 50.000 kg negasene apna, 500 kg steklarskega kleja. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 26. novembra t. l. ponudbe glede dobave 150 ton ostravskega plinskega premoga; do 30. novembra t. l. pa glede dobave elementnih cevi. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave blazin. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI,
dne 15. novembra 1928.

Govedina: V mesnicah po mestu I. 17, II. 15 Din za kg; na trgu: 1 kg goveje mesa I. 17, II. 15, III. 12, jezika 17—20, vmpov 8—10, pljuč 6—8, jeter 15—18, ledic 18—20, možganov 20—25, loja 8—10.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 20—22,50, II. 18—20, jeter 25—27,50, pljuč 18—20.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20—22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 8 do 10, parčljev 6, slanine trebušne 26—28, slanine ribe in sala 28—29, slanine mešane 25—26, slanine na debelo 26—27, masti 32 do 34, šunke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. 30—32,50, II. 25—27,50, prekajenih parčljev 8—10, prekajene glave 10, jezika 35 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 18—14, jagnjetine 18—20.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlaček 20, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 50, prekajene slanine 25 do 30 Din.

Perutnina: Piščanec majhen 15—18, večji 25—35, kokoš 28—35, petelin 25—30, raca 40—45, nepitana gos 40—50, pitana gos 60 do 80, domač zajec, manjši 10, večji 15 do 20 Din.

Divjačina: Divji zajec 50—60, kljunač 25, 1 kg srne 20—25.

Ribe: 1 kg karpca 25—30, linja 25, ščuke 35, klina 20, mreže 15—20, pečenke 10.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 48—56, masla 40—44, bohinskega sira 28—32, sirčka 10, eno jajce 1-23—1-75.

Pijače: 1 liter starega vina 16—22, novega vina dalmatina 11—14, 1 čaša piva 3-50, 1 vrček piva 4-50—5, 1 steklenica piva 5-50 do 6 Din.

Kruh: 1 kg belega 5-50, črnega 4-50, rženega 4-50 Din.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 8, jabolk I. 6, jabolk II. 4, jabolk III. 3, luksuznih hrušk 12, hrušk I. 8, ena oranža 2—3, ena limona 0-75—1-2, mandeljnov 52—70, navadnega kostanja 4—6, kostanja maroni 12, orehov 10 do 12, luščenih 36, suhih češpelj 7—12, huih hrušk 10, grozdja 14.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46—48, Rio 32—40, pražene kave I. 90—100, II. 70—80, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne primese 18 riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli debele 2-75, kamene mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 73, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7-50, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 30.

Mleviski izdelki: 1 kg moka št. 10 4-30 do 4-35 Din na debelo, 4-75—5 na drobno, št. 2 4-10—4-15 na debelo, 4-50—4-75 na drobno št. 4 4-25—4-50 na drobno, št. 5 3-90—3-95 na debelo, št. 6 3-10—3-25 na debelo, 4 Din na drobno, kaše 5-50—6, ješprenja 5—6, ješprenjčka 10—12, otrobov 2-50, koruzne moke 4-50, koruznega zdroba 4-50 do 5, pšeničnega zdroba 6—7, ajdove moke I. 6—8, II. 6, ržene moke 4-50—5.

Zito: q pšenice 305, rži 300—325, ječmena 300—315, ovsca 290—320, prosa 300, nove, sušene koruze 325—330, ajde 290—300, fižola, ribničana 860, prepelčarja 900.

Kurivo: 50 kg premoga 80, q premoga 440, m³ trdih drv 160, mehkih drv 60—75.

Krma: q sladkega sena 150 (vagonске do- nave 115), pol sladkega sena 130—140 (va- gonske do nave 105), kislega sena 75—100 (vagonске do nave 105), slame 100 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg endivije 6—7, mo- tovilca 20—25, radiča 2—3, poznega zelja 1 do 1-50, rdečega zelja 3—4, kislega zelja 5, chrovta 2—2-50, karfijol 10—12, kolerab 2 do 3, kolerab, podzemljic 1—1-50, špinache 6—7, paradiznikov 9—10, čebule 4, česna 12—14, krompirja 1-25—1-75, repe 1—1-50, kisle repe 3-50, korenja 1—3, peteršilja 5, zelenjave za juho 5 Din.

MARIBORSKE TRŽNE CENE OD 15. NO-
VEMBRA 1928.

(Cene v dinarjih.)

Govedina 10—18, teletina 15—22-50 svi- njina 15—30, drob 6—20, slanina 22—26, mast 30—32, prekajeno meso 22—32, gnjal 32—36, ovčje meso 10—12, klobase 18—40, salame 70—80, konjina 5—8 za kg.

Kože: konjske 150—200 za komad, goveje 16—18, telečje 26—27, svinjske 15—16, gor- nje usnje 85—130, podplati 50—95 za kg.

Perutnina: 10—100, domači zajci 10—30, divji zajci 30—50 za komad, morske ribe 20 do 25 za kg.

Mleko, maslo, sir, jajca: Mleko 2-75—3-50, smetana 12—16 za liter, maslo 40—65, sir 22—30 za kg, jajca 150—2 komad.

Pijača: vino novo 10—12, staro 16—25, pi- vo 9-50, sadjevec 4—5 za liter.

Kruh: beli 5-50, črni 5 za kg.

Sadje: grozdje 10—16, jabolka 5—8, hr- ške 8—12, orehi 36—40 za kg, limone 1-50 do 3 komad, kostanj 2—2-50, pečen 6 za liter.

Specerijsko blago: kava I. 70—80, II. 50 do 60, pražena I. 80—100, II. 52—70, čaj 70 do 125, sol 2-75, poper, cimel, paprika 70 do 75, marmelada 25—35, med 20—25, sladkor 13-50—15-50, kvas 35, riž 6—10, milo 15 do 18, soda 2, cikorija 18—22 za kg, kis 2—6, olivno in bučno olje 20—22.

Zito: pšenica, oves, ajda 3, rž, ječmen 3-25, fižol 6—7-50, grah 14—16, leča 14—16 za kg.

Mleviski izdelki: pšenična moka 3-25 do 4-50, ržena 4-25—4-75, koruzna 3-50, koruzni zdrob 5 za kg.

Krma: seno 100—160, slama 60—70 za 100 kilogramov.

Kurivo: drva 105—150 m³, premog 24 do 50 za 100 kg, petrolej 7, bencin 10 za liter, karbid 7, sveče 20—35 za kg.

Zelenjava: salata 1—1-50, karfijol 5—15 za komad, čebula 4—5, česenai 16—18, krompir 12-5—2, hren 16—20, kisle zelje 5, kisle re- pa 3.

Premog, drva, koks, kovaški premog in ogelje
»ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kolj.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon št. 2820. T

Ivan Hribar:

145

Moji spomini.

>V Ljubljani, dne 24. avgusta 1910.

Veledenjeni gospod poslanec!

Vaša današnja brzojavka me je v največji meri presenetila. Iz nje namreč sklepam, kakor bi smatrali, da ima članek »Gonja itd.« ost proti Vam! Prosim Vas iskreno, bodite prepričani, da mi kaj takega še v sanjah ne pride na misel. Čisto odkrito Vam povem, jaz sem se srda in ljutosti jokal, ko sem izvedel, kaka nečuvna krivica se Vam je zgodila, in dasi se Vam nikoli nisem laskal, vendar povem, da bi šel za Vas v vsak ogenj.

Dve strogi in odločni direktivi sem dobil:

1. nobenega hujskanja ne proti vladi, ne proti Nemcem, nobenih takih stvari, iz katerih bi se mogel kovati kapital proti stranki;

2. braniti dr. Tavčarja proti napadom z vsjo ostrostjo.

Članek o »gonji« sem spisal zgolj v obrambo dr. Tavčarja, trdno prepričan, da bodete tudi Vi z njim soglašali. Podatke imam izza davnih let, saj si kakor vsak vesten žurnalist posebno važne informacije shra- nim. Če so te informacije napačne, mi je od srca žal.

Ker pa vidim, da sem popolnoma desorijentiran, prosim uljudno, sporočite mi, kaj želite, da se piše. Imejte zaupanje in prepričali se bodete, da kogar imam jaz enkrat rad in ga spoštujem, temu sem zvest in udan brez pogojev, zakaj jaz od nikogar na svetu ničesar ne iščem in komur dam svoje srce, mu je dam iz proste volje.

Sprejmite, veledenjeni gospod poslanec, izraz mo- jega najiskrenejšega velespoštovanja.

Vedno vdani Vam

M. Malovrh.

Dan kasneje prejel sem od dr. Trillerja pismo brez datuma. Piše mi:

»Ravnokar (ob 9. uri zvečer) klical me je Pusto- slemšek v uredništvo »Naroda«, kjer mi je pokazal Tvoj telegram. Dotični članek v jutranji izdaji me je takoj neprijetno dirnil, akoravno nisem utegnil pre- soditi, v koliko odgovarja resnici, ker v tistih časih, kakor veš, nisem bil v Ljubljani. No, Malovrh, ki je članek spisal v odsotnosti in brez ved- nosti dr. Tavčarja, mi je zatrdil, da je točno informiran, česar nisem prav verjel, sicer pa na stvar nisem polagal posebne važnosti... Vsled Tvojega protesta se mora stvar seveda primerno popraviti in ob sebi umevno je, da Ti je list popolnoma na razpolago. Saj od moje strani in gotovo bo pri- trdil tudi dr. Tavčar. Najbolje bi bilo, ako popravek skupno redigirata.«

Po vtisu, ki ga je napravil name po teh dveh pismih komentovani članek, nisem se spuščal v ni-

kakšne razprave več. Čakal sem marveč, kaj ukrene »Narodovo« uredništvo. To mi je povedala večerna izdaja z dne 26. avgusta 1910. V njej sem namreč med dnevnimi novicami čital tole izjavo:

»Prišedši v Ljubljano si štejem v svojo dolžnost, da popravim vaš članek »Gonja proti dr. Tavčarju«. Ni namreč res in jaz tega tudi nikjer trdil nisem, da se je meni svojčas ljubljansko županstvo ponujalo. Po Grassellijevem odstopu smo bili vsi občinski svetniki za Ivana Hribarja. Sploh noben drug župan postati ni mogel in tudi moja oseba takrat ni izdalje v poštev prihajala. — Dr. Ivan Tavčar.«

Popravek me ni zadovoljil, ker je bil nepopoln. Bistvene navedbe članka, ki so mogle vzbujati do- mnevo njega opravičenosti, ostale so nepopravljene. Molče sem šel preko tega dejstva k nadaljnjemu toku življenja. Dobil sem pa toliko upogleda v psiho Malo- vrhovo, da sem poslej sam pri sebi izdatno redukoval dotlej splošno razširjeno mnenje o njegovi neomejeni moči v uredništvu »Slovenskega Naroda« in da sem prišel do spoznanja, da je njegovo srce bilo vendarle dostopno za plemenitejšo nagibe.

47. Dr. Karl Triller.

Pri delu za pro- bujo naših rojakov iz narodnega mrtvila vr- šile so čitalnice brez dvojbe jako važno na- logo. Važnejšo še pa sem pripisoval Sokol- stvu. Zato sem se, da ga osposobim za to nalogo, prizadeval, da v njegove vrste zvabim kolikor mogoče veliko akademsko izobraženih mladeničev. To pa za- radi povzdige veljave, posplošenja demokra- tizma in pa iz odgojnih razlogov. Pričakoval sem namreč od obče- vanja akademikov s sokolskimi sobrati blagodejnega upliva v duševnem obziru. Zato sem sledil za mladimi akademiki, ki so se vračali z vseučilišča v samostojne poklice in sem jih vabil v sokolske vrste.

V dosledku tega svojega prizadevanja izvedel sem tudi za dr. Trillerja, ki se je po dovršenih pravniških naukah bil odločil za odvetniško karijero. Povabil sem ga k vstopu v vrste »Ljubljanskega Sokola« in ko se je temu vabilu odzval, poskrbel sem, da je bil izvoljen za tajnika (1891) in kasneje za podstarosto. Iz sodelo- vanja v odboru »Ljubljanskega Sokola« nastalo je med nama tesno prijateljstvo, ki je trajalo dalje tudi po

njegovi preselitvi v Tolmin, kjer je po dokončani od- vetniški praksi odprl lastno pisarno.

Meni je bila njegova odselitev iz Ljubljane jako nevšečna. Bil sem namreč spoznal, da ga bomo v Ljubljani jako pogrešali, ker je razvijal moderne na- zore napredka in je imel spretno pero. Pokazal je to s članki, katere je bil priobčeval v »Slovenskem Na- rod«, čegar uredovanje je bilo nekaj časa v njegovih rokah. Pa tudi on se na svojem novem mestu ni čutil srečnega. Pazljivo je sledil vsemu, kar se je v Ljub- ljani godilo in pošiljal mi je od časa do časa svoje kritične pripomnje. Iz vseh njegovih pism pa je zve- nelo obžalovanje, da ni v središču narodnega dela, ki ga mora le od daleč opazovati, mesto da bi sodeloval. Tolažil se je z dejstvom, da je moral iz Ljubljane, ker je na ta način laglje dobil na posodo precejšnjo vsoto, ki jo je za otvoritev odvetniške pisarne potreboval.

Že 24. januarja 1897 piše mi, ko kritikuje neke nevšečne mu politične dogodke, med drugim: »Očitaj mi, dragi prijatelj, domišljavost, a jaz Ti povem toliko, da mi je najtežje tedaj, ko vidim, da ne morem narodu koristiti tam, kamor se čutim poklicanega. Žal, da sem uklenil roke samemu sebi, prevzemši več bremen, nego jih zmorem; tega, da sem slušal svoje srce in svojo vest tedaj, ko sem bil na — razpotji, tega mi pa nihče ne more in ne sme šteti v zlo. Tega se ne bom kesal in naj sem tudi zgrešil s tem svojo narodno nalogo. Homo sum! — Kaj hočeš, v tem pa leži in tiči ironija usode, da se brez denarja niti zoper — denar ne moreš boriti. In boj zoper denar je končno ves naš narodni boj! — Najraje bi seveda danes dal slovo toli idilični soški dolini. Zame pač ne velja recept: »Krpaj, kad ne možeš šivat! Gotova stvar je, da i krpana haljina može biti poštena, a za to drobno delo, kakršno zahtevajo tukajšnje razmere, jaz nisem in nisem!«

Isto hrepenenje po Ljubljani zveni iz »kritičnega pisma« dr. Trillerjevega z dne 26. marca 1899. V tem pismu se s posebno ostrimi izrazi obrača proti na- činu urejevanja »Slovenskega Naroda« in pravi končno: »To, prijatelj, vidiš, so moje misli o politiki bele Ljub- ljane in le to zamoreš istim očitati, da je kritikovanje izza varnega plota silno lahka stvar. Prav imaš, a za- legatelj teh svojih misli tudi še nisem razobesil v jav- nosti, dokler jim ne more slediti pozitivno delo. Želim pa, da bi mi v doglednem času smel očitati: Hic Rhodus... In tedaj bom skakal, sedanji hribovski godrnjač — ako Bog da in sreča junaška.«

V pismu z dne 17. decembra 1899 piše mi dr. Triller o govoricu, da med mano »in dr. Tavčarjem ni vse tako, kakor bi moralo biti« in da je »tudi sam že občuteval, da lezeva vsaksebi«. Po teh besedah pa je zapisal: »Prav to prepričanje — veruj mi ali ne! — je tudi pospešilo moj sklep, da se vrnem kakor hitro mogoče v Ljubljano ter prevzamem officium boni viri ne le med Teboj in Tavčarjem, temveč tudi med na- predno stranko in — Majaronom.«

(Dalje prihodnjik.)

C. MENARDI
Komisija in import kolonijalnega blaga. Zaloga marselskega mila
»HERKULE«
LJUBLJANA
Trubarjeva ul. 2
Brzojavni naslov: MENARDI

Telefon Interurban št. 2062

JAVNA SKLADIŠTA d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 33

Vskladiščevanje blaga. — Prevažanje pohištva s pohištvenimi vozovi. — Carinsko prosto skladišče. — Spedicija vseh vrst. — Točna in kulantna postrežba.

Naslov za brzojavke: SKLADIŠTA. — Telefon št. 2366.

Dobro službo

in lepo existenco nudi vsakomur naš pletilni stroj z aparatom za vzorčno pletenje, in popolnim brezplačnim poukom, ki ga dobite edino le pri tvrdki

F. KOS
Ljubljana, Židovska ul. 5.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVESNICA.